

České šéfky povinné kvóty odmítají

Ženy nepotřebují kvóty, které stanoví, kolik jich má být v představenstvu, ale skloubit byznys a rodinu.

Norsko drží jeden světový primát, a to v počtu žen sedících ve správních radách - jejich podíl se blíží padesáti procentům. V pomyslném žebříčku zemí, které dávají šanci v představenstvech ženám, by Česko se svými zhruba sedmi procenty žen patřilo hodně nízko. K norskému systému, kde je počet žen stanovený zákonem, se však nejspíš nepřiblíží.

Podle ankety HN české podnikatelky a manažerky nechtějí kvóty, ale spíše lepší podmínky pro skloubení kariéry a rodiny. Zavedení či nezavedení povinných kvót bylo tématem včerejšího Fóra Hospodářských novin pořádaného u příležitosti vyhlášení pátého ročníku ankety 25 žen českého byznysu, jehož výsledky budou 5. října.

O výhodách žen ve vedení firem diskutovala esa jako Muriel Anton z Vodafonu, Senta Čermáková z firmy Hewlett-Packard či šéfka Professional Boards Forum z Norska.

"Ženy do managementu patří, o tom není pochyb. Když se ale budou spoléhat na kvóty, ubere jim to chuť a soutěživost. Navíc chytré managementy nepotřebují kvóty k tomu, aby měly ženy v boardu," říká Čermáková.

Norsko zavedlo kvóty po článku v bulváru

Po zavedení kvót se firmy bouřily, dnes si vysoký podíl žen ve vedení společností podle průzkumů chválí.

Norsko dnes slouží jako vzor v počtu zastoupených žen v představenstvu firem. Jak však prozradila Elin Hurvenes, šéfka tamní Professional Boards Forum, za zavedením povinných kvót stál rozhovor tamního ministra průmyslu a obchodu s bulvárním novinářem a za číslem 40 procent trochu i náhoda.

"V roce 2002 mělo Norsko ve vedení firem šest procent žen. Tehdy ministr mluvil s bulvárním novinářem a řekl mu, že už má plné zuby toho, že ve všech firmách jsou hlavně muži, kteří navíc chodili společně do školy, a že by to chtělo změnu. Když se ho novinář zeptal, kolik žen by tam mělo být, z hlavy řekl 40 procent," říká Hurvenes. Tehdy z toho byl docela skandál, protože ministr číslo s nikým nediskutoval a v novinách vyšly palcové titulky, že ministr předloží nový zákon podle kterého musí být v řídicích orgánech firem 40 procent žen.

Věci se však daly do pohybu a i zákon začal nabývat reálných obrysů. "Podniky tehdy dostaly dvouleté moratorium, že když učiní kroky pro větší počet žen, legislativa do praxe uvedena nebude. Pokud ne, i když budou úspěšné, budou vyloučeny z burzy," říká Hurvenes.

Situace se nezlepšila a musel přijít zákon. Zpočátku byl sice veřejností a i ženami odmítán, dnes si však firmy vysoký podíl žen chválí.

Průzkumy a statistiky

Důležitý testosteron?

Podle týmu amerických vědců z Chicagské univerzity se v byznysu lépe prosazují ženy s vyšší hladinou testosteronu.

Nižší platy

Podle analýzy společnosti Merces.cz mají v tuzemsku ženy za stejnou práci o 22 procent nižší příjem než muži. Také v Evropské unii si ženy stále vydělávají v průměru o 17 procent méně.

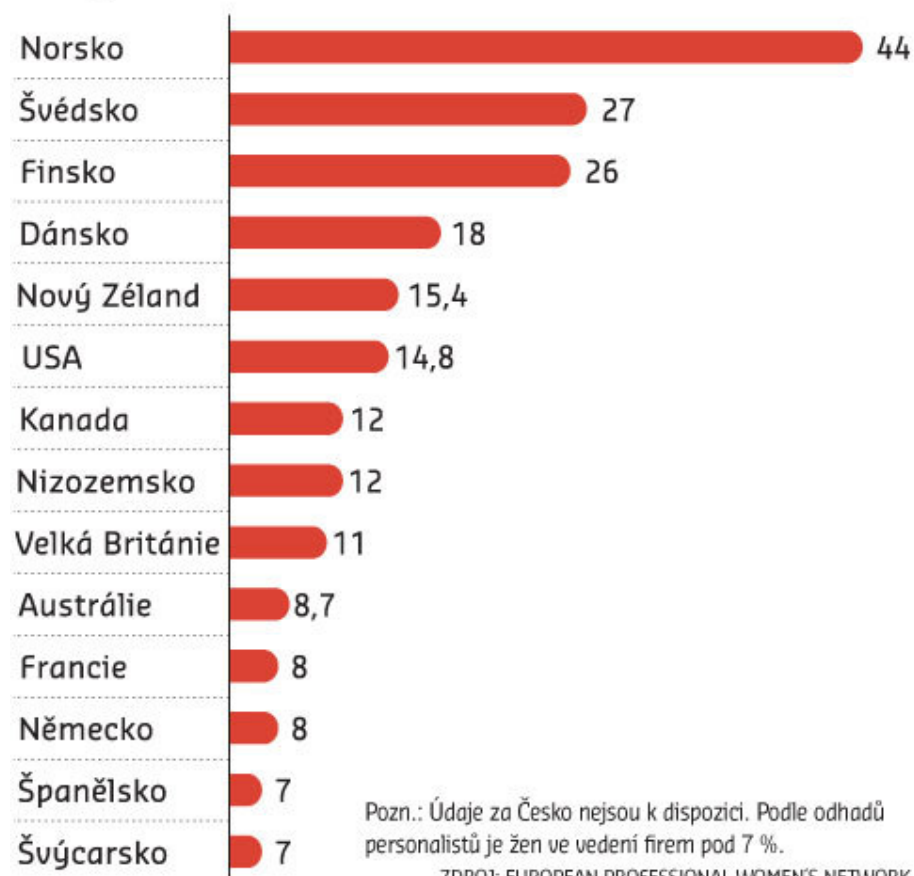
Evropský průměr

Ve vedení "průměrné evropské firmy" je 15,1 člena a na průměrnou evropskou firmu připadá 1,5 ženy.

Méně nezaměstnaných

V Česku je poprvé v historii nezaměstnanost mužů vyšší než u žen - krize totiž řadí hlavně v sektorech, kde tradičně pracují převážně muži.

Ženy ve vedení firem (podíl v procentech)

Ženy do vedení patří, kvóty ne

Fórum HN: mají ženy řídit české firmy v důsledku kvót?

Lepší finanční výsledky firem, upravenější muži na pracovišti, lepší podmínky pro diskusi a bourání starých zavedených pravidel - to jsou podle průzkumů hlavní výhody firem, které na vrcholové pozice dosadí ženy.

V Česku jich je však stále žalostně málo - podle odhadů zhruba sedm procent, ale žádná oficiální čísla k dispozici nejsou. "Nikdo si tu žádnou podobnou studii nezadal. Je to ale výrazně méně než v jiných zemích," říká Jan Bubeník ze společnosti Bubenik Partners.

Česko? Jen odhady

Pokud odhady odpovídají skutečnosti, je Česko v dosazování žen do správních rad a vedení firem výrazně pod evropským průměrem. Podle studie European PWN Board Women Monitor 2008 je v evropských společnostech nyní ve vedení firem 9,7 procenta žen. Na tomto čísle se navíc výrazně podílí Norsko, které si minimálně čtyřicetiprocentní podíl žen v představenstvech firem stanovilo zákonem.

Kvóty na počet žen ve vedení, ale i porovnávání manažerů žen a manažerů mužů byly hlavním tématem Fóra HN, které se konalo u příležitosti vyhlášení tradiční soutěže 25 žen českého byznysu, kterou pátým rokem pořádají HN. Jejím cílem je právě ocenit a vybrat mezi zajímavými manažerkami a podnikatelkami ty, které mohou být inspirací pro ostatní.

A i v Česku je přes nízký počet top šéfových z čeho vybírat. Muriel Anton šéfuje společnosti Vodafone, Jane Gilson řídí Microsoft, Magdalena Souček stojí v čele společnosti Ernst & Young a Jaroslava Járková se vyšvihla do čela české pobočky Henkelu. Najdou se i úspěšné podnikatelky - například Eva Štěpánková vybudovala vlastní kosmetickou společnost Ryor, Kateřina Janků stála u zrodu firmy Moravia IT.

Právě šéfová Vodafonu byla jednou z hlavních aktérek diskuse. "V Evropě 51 procent obyvatel tvoří ženy a právě ženy jsou ze sedmdesáti procent ty, kdo rozhodují, co si rodina koupí. Když rozhodují, co se bude kupovat, neměly by se podílet na rozhodování v rámci firem?" říká Anton s tím, že povinné kvóty na počet žen po vzoru Norska jsou však jen jednou z cest.

Podle společnosti McKinsey jsou dokonce firmy, které mají v boardu alespoň tři ženy ziskovější.

Norská cesta neláká

Cestou kvót jako v Norsku se však české podnikatelky ubírat nechtějí. Uvítaly by však lepší podmínky pro to, aby snáze skloubily kariéru a rodinu. "Ženy, co se chtěly prosadit, tu možnost měly. Ani já jsem nikdy neměla pocit, že potřebuji nějaké kvóty a že by mi někdo házel klacky pod nohy proto, že jsem žena," říká Vladimíra Glatzová, zakládající partnerka advokátní kanceláře Glatzová & Co.

Podobný názor má i Senta Čermáková z firmy Hewlett-Packard. "Když se ženy budou spoléhat na kvóty, ubere jim to chuť, soutěživost. Já sama jsem si kvůli otázce kvót dělala soukromou anketu mezi třiceti lidmi a jen dva názory byly pro zavedení kvót," říká Čermáková. Ta se i bez kvót dostala na pozici ředitelky vztahů s médií a analytiky v oblasti technologických služeb HP s celosvětovou působností.

Kvóty na počet žen v představenstvech firem zavedlo před lety Norsko. Podle Elin Hurvenes, tamní šéfky Professional Boards Forum, se však povinné dosazování žen do firem rozhodně zpočátku neshledalo jen s ohlasem. "470 řídicích orgánů nemělo žádné ženy a novou legislativu nikdo nepodporoval. Podmínky nakonec ale splnily všechny firmy, kterých se to týkalo a dnes vidí v působení žen ve vedení velké přínosy. I kdyby se dnes kvóty zrušily, počet žen dramaticky neklesne," říká Hurvenes..

Česko pod průměrem. Podle odhadů je žen ve vedení firem asi sedm procent.

KDO JE LEPŠÍ MANAŽER, MUŽ, NEBO ŽENA?

Na toto téma diskutovali na Fóru HN zleva Senta Čermáková z Hewlett-Packard, šéfka Vodafonu Muriel Anton a zakladatelka Professional Boards Forum Elin Hurvenes. Akci v pražském hotelu Marriott moderoval šéfredaktor HN Petr Šimůnek. foto: HN - Zuzana Šmajlerová

Anketa

Co si myslíte o zavedení kvót na počet žen ve vedení firem?

Elin Hurvenes, zakladatelka a šéfka Professional Boards Forum

V Norsku je dnes 46,5 procenta žen v řídicích orgánech. Firmám tím ale rozhodně nestoupila nekompetence, naopak. Ukázalo se, že ženy ve vedení jsou jednoznačným přínosem. Díky tomu jsem si dnes jistá, že i kdyby se v Norsku kvóty zrušily, počet žen ve vedení firem by se dramaticky nesnížil.

Muriel Anton, Generální ředitelka Vodafone

Kvóty jsou jeden ze způsobů, jak zvýšit diverzitu, počet žen v podnikání. Mnohem zajímavější je otázka, proč bychom měli mít více žen v podnikání. V evropských rodinách jsou to právě ženy, kdo ze 70 procent rozhoduje, co se nakoupí a když ženy rozhodují, co se bude kupovat, neměly by se podílet na rozhodování v rámci firem?

Senta Čermáková, Hewlett Packard

Jsem proti kvótám, ale diskuse o nich mě velmi baví. Ženy do managementu patří, o tom není pochyb, ale mělo by to být něco přirozeného a neměli bychom na to dělat zákony. Když se ženy budou spoléhat na kvóty, ubere jim to chuť, soutěživost.

Jan Bubenik, Bubenik Partners

Jakékoliv kvóty většinou mají opačný efekt než ten původně dobře myšlený záměr. Daleko důležitější než stanovené procento žen je, aby většinová mužská populace byla otevřena tomu rozdílnému, co ženy do vedení přinášjí. V dnešní společnosti ale ženám v cestě ke kariéře nic nebrání. Pravdou ale zůstává, že to mají těžší.